



DOETINCHEM EN

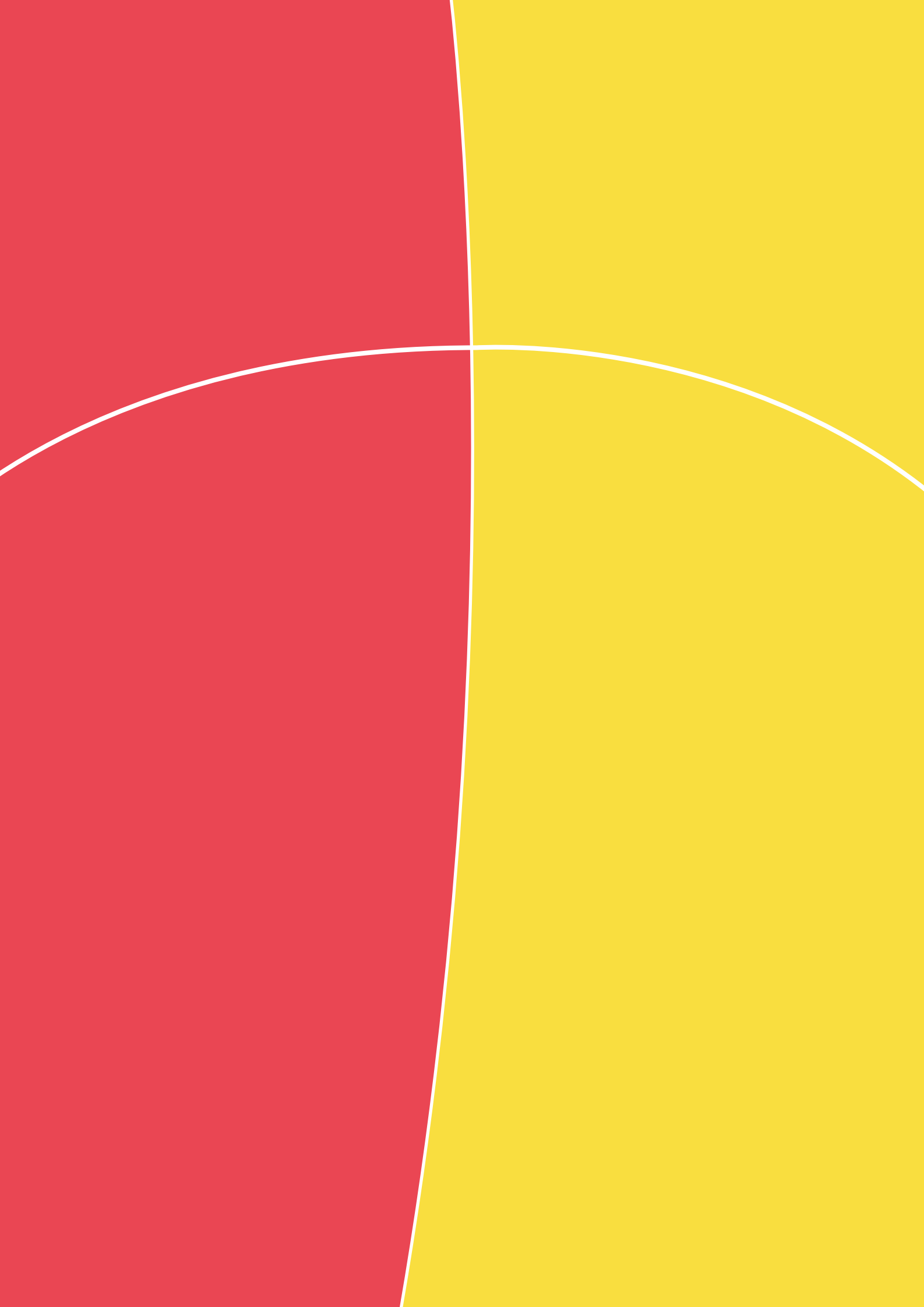
ONTWIKKELINGS SAMENWERKING



# Jaarverslag 2017



## Stedenband Doetinchem La Libertad



## Inhoud

|                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Organisatie</b> .....                                                              | 2  |
| <b>Voorwoord</b> .....                                                                | 3  |
| <b>Algemeen</b> .....                                                                 | 4  |
| <b>Activiteiten in Doetinchem</b> .....                                               | 5  |
| Foto-expositie in 't Brewinc over 25 jaar stedenband Doetinchem met La Libertad ..... | 5  |
| Doetinchem-La Libertad present bij multiculturele ontmoeting op 23 september.....     | 6  |
| Activiteit van de Nicaraguaanse ambassade in Den Haag .....                           | 6  |
| Nicaraguaanse filmavond in de Gruitpoort.....                                         | 6  |
| Presentatie informatieve raadsvergadering 7 december .....                            | 7  |
| Publicaties in pers en sociale media.....                                             | 7  |
| <b>Uitwisselingen</b> .....                                                           | 8  |
| Kort bezoek aan La Libertad .....                                                     | 8  |
| Werkbezoek aan La Libertad van 23 september tot 2 oktober 2017.....                   | 8  |
| <b>Stand van zaken in La Libertad</b> .....                                           | 9  |
| De zusterorganisatie FC Juntos .....                                                  | 9  |
| <b>Projecten in La Libertad</b> .....                                                 | 10 |
| Basisonderwijs.....                                                                   | 10 |
| Beroepsonderwijs.....                                                                 | 10 |
| Woningbouw .....                                                                      | 11 |
| Asilo de Ancianos.....                                                                | 12 |
| Trazabilidad .....                                                                    | 13 |
| Ontwikkeling toerisme in La Libertad.....                                             | 13 |
| <b>Jaarrekening DOS 2017</b> .....                                                    | 16 |
| Bijlage Duurzame ontwikkelingsdoelen .....                                            | 19 |

## Organisatie

De stichting Doetinchem en Ontwikkelingssamenwerking (DOS) is een vrijwilligersorganisatie die, samen met zoveel mogelijk partners uit het maatschappelijk middenveld van Doetinchem, invulling geeft aan de stedenband met La Libertad, Nicaragua. Sinds 1992 zijn vele kleine en grotere projecten gerealiseerd.

DOS is in 1990 opgericht op initiatief van de gemeenteraad van Doetinchem, met als doel een stedenbandrelatie aan te gaan met een stad in een ontwikkelingsland. Dat is La Libertad in Nicaragua geworden. Nu, vele jaren later, onderhouden we nog steeds goede contacten met onze partnerorganisatie in La Libertad, zijn er vriendschappen ontstaan en veel projecten ondersteund.

### **Stichting Doetinchem en Ontwikkelingssamenwerking (DOS)**

Wilhelminastraat 77

[secretariaat@dos-doetinchem.nl](mailto:secretariaat@dos-doetinchem.nl)

06 14110201

[www.dos-doetinchem.nl](http://www.dos-doetinchem.nl)

[www.facebook.com/doetinchem.enontwikkelingssamenwerking](https://www.facebook.com/doetinchem.enontwikkelingssamenwerking)

### **Bestuur**

Ted van Vilsteren (voorzitter)

Monic Schaapveld (secretaris en tolk/vertaalster)

Josée Fenneman (penningmeester)

Anneke van der Haar-van der Hoeven (PR)

Jos Leeters (woningbouw)

Cathy Bouwens (namens de gemeenteraad)

Mart Hopmans (onderwijs)

Jan Smit (bedrijfsleven/woningbouw)

Jeroen Helder (water)

Vera Buddingh (beroepsonderwijs)

### **Comité van Aanbeveling**

Herman Kaiser (burgemeester van Doetinchem tot juli 2013)

Sarien Shkolnik-Oostwouder (raad van bestuur Graafschap College)

Dick Chargois (bedrijfsleven)

### **Financiële handelingen namens DOS**

Dirk Stouten

NL 19 RABO 0384 3788 97

### **Kamer van Koophandel**

41051015



## Voorwoord

Voor de stichting Doetinchem en Ontwikkelingssamenwerking (DOS) was 2017 een jaar van afronding en reflecteren over de toekomst.

Vanaf 2007 heeft DOS deelgenomen aan het programma Caminando Juntos van het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua (LBSNN) en de ontwikkelingsorganisatie Hivos. DOS verbond zich daarmee aan het organiseren van activiteiten in Doetinchem om fondsen te werven voor projecten in La Libertad. Inmiddels is dit programma inhoudelijk en administratief afgerond. We hadden al de grote lijnen uitgezet voor de periode na Caminando Juntos, waarin we de nadruk willen leggen op uitwisseling en het delen van kennis. Het traject naar het concretiseren van ideeën hebben we samen met onze partners in La Libertad ingezet.

Na zich jaren ingezet te hebben als secretariaatsmedewerker heeft Anneke van der Haar besloten om het stokje over te dragen. Ze blijft wel actief binnen DOS als bestuurslid. De secretariaatswerkzaamheden zijn overgenomen door Monic Schaapveld.

DOS kan haar werk alleen doen dankzij de inzet van een groot aantal vrijwilligers. Langs deze weg bedank ik deze vrijwilligers van harte voor hun bijdrage en enthousiasme.

In dit jaarverslag treft u een overzicht aan van de activiteiten in Doetinchem en de stand van zaken van de projecten in La Libertad. Op [www.dos-doetinchem.nl](http://www.dos-doetinchem.nl) vindt u meer informatie. Daarnaast presenteren we de jaarrekening met een overzicht van de baten en lasten.

Ted van Vilsteren,  
voorzitter stichting Doetinchem en Ontwikkelingssamenwerking (DOS)

## Algemeen

De periode van de door de Verenigde Naties geformuleerde millenniumdoelen gericht op het wereldwijd uitbannen van de armoede liep eind 2015 af. Het programma Caminando Juntos van het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua en de ontwikkelingsorganisatie Hivos sloot aan op deze doelen, met nadruk op scholing en de ontwikkeling van de lokale economie. Vanaf 2007 waren de projecten die Doetinchem ondersteunde geënt op dit programma. Officieel liep Caminando Juntos tot eind 2015, maar 2016 en een klein deel van 2017 werden gebruikt om alle projecten goed af te sluiten en voor de administratieve afronding. Begin 2017 hebben DOS en de gemeente Doetinchem het lidmaatschap van het LBSNN opgezegd.

We hadden al een voorzet gedaan voor de periode na Caminando Juntos door het formuleren van de visie van DOS op de stedenband. Hierin noemen we onder andere dat wij en onze partners in La Libertad ons aansluiten bij de opvolger van de millenniumdoelen, de Global Goals for Sustainable Development. Dit zijn 17 doelstellingen voor de periode tot 2030 gericht op een duurzame toekomst wereldwijd.

De samenwerking met La Libertad zal een andere vorm krijgen, we zullen geen grote projecten meer ondersteunen, maar ons meer richten op informatieoverdracht en uitwisseling. Het ondersteunen van kleinere initiatieven die aangedragen worden door La Libertad is wel mogelijk.

Om deze visie concreet inhoud te geven hebben we op 19 april een brainstormsessie gehouden waarvoor ook 'mensen van buiten' waren uitgenodigd: een oud-deelnemer aan het Xplore-programma die een werkbezoek heeft gebracht aan La Libertad en nu docent is aan het Isala-college, en docenten van het Graafschapcollege en het AOC-Oost, en een ambtenaar van de gemeente Doetinchem met een persoonlijk netwerk in La Libertad. Daarbij kwam onder andere naar voren dat we de mogelijkheden tot uitwisseling en stages van Doetinchemse studenten willen onderzoeken, bijvoorbeeld studenten van de AOC-Groen koppelen aan studenten veearts-assistent in La Libertad, studenten van de opleiding zorg die stage lopen bij het bejaardentehuis in La Libertad, studenten toerisme die particuliere initiatieven of plannen van de gemeente La Libertad verder uitwerken.



Tijdens een werkbezoek in september 2017 aan La Libertad hebben we deze ideeën besproken met de vrijwilligers van onze zusterorganisatie FC Juntos. Er werd enthousiast op gereageerd en er is afgesproken dat er contact wordt opgenomen met de opleidingen en instellingen in La Libertad en dat ze een voorstel zullen uitwerken. Op basis van dit voorstel kunnen we de plannen verder uitwerken met de Doetinchemse opleidingen.

Ook willen we de communicatie met La Libertad/FC Juntos intensiveren, zo wisselen op gezette tijden de voorzitters of de verantwoordelijken voor het woningbouwprogramma via de telefoon informatie uit. Op deze manier willen we de lijntjes zo kort mogelijk houden.

Het beleid dat we uitgestippeld hadden voor 2017 is niet uitgekomen zoals we hadden verwacht. Graag hadden we gezien dat er vanuit La Libertad projectaanvragen waren gekomen, maar helaas is dit niet gebeurd en zijn er in 2017 dan ook geen projectgelden naar La Libertad gegaan. Voor 2018 wordt dit een belangrijk aandachtspunt.

In Nicaragua zijn op 5 november de gemeentelijke verkiezingen gehouden. Voor de gemeente La Libertad verandert er niet veel: de huidige burgemeester is herkozen en de nieuwe viceburgemeester kennen we ook al, hij was in de vorige periode de secretaris. De partij van de burgemeester en

viceburgemeester, het FSLN, heeft 63% van de stemmen verkregen. De oppositiepartij PLC behaalde 36% en dan waren er nog 5 partijen met minder dan 0,5% van de stemmen. Het nieuwe gemeentebestuur treedt 15 januari 2018 aan.

De gemeente Doetinchem heeft een nieuwe burgemeester: een kleine afvaardiging van DOS is op 6 september op kennismakingsbezoek geweest. Burgemeester Boumans is bekend met het fenomeen stedenband vanuit zijn eerdere werk in Groningen, zusterstad van San Carlos.

Het document met de visie van DOS op de toekomst van de stedenband is voorgelegd aan het gemeentebestuur. We zijn zeer verheugd met de toezegging van de gemeente Doetinchem om DOS tot en met 2019 financieel te ondersteunen.

## Activiteiten in Doetinchem

### Foto-expositie in 't Brewinc over 25 jaar stedenband Doetinchem met La Libertad

In samenwerking met de bibliotheek was in de maand januari in 't Brewinc een foto-expositie te zien, die een beeld gaf van de activiteiten in La Libertad van de afgelopen 25 jaar. De foto's hingen op de eerste verdieping, beneden stond een stand met informatie over DOS. Bestuursleden van DOS waren een aantal dagdelen aanwezig om de geïnteresseerden te woord te staan. Of zelfs een hele groep rond te leiden, zoals de dames van een zangkoor die hun jaarlijkse uitstapje met een bezoek aan de tentoonstelling begonnen.

Woensdag 11 januari 2017  
Stad Doetinchem

### Ontwapenend schilderen over verhaal uit Nicaragua

**25 jaar stedenband gevierd met schrijver Gerard Sonnemans**

Door Josée Gruwel

**DOETINCHEM** - Kinderen kwamen donsdagmorgen naar bibliotheek West-Achterhoek om samen met kinderboekenschrijver Gerard Sonnemans uit Bommers het boek 'Het lot van een geluksvogel' uit te beelden en erover te schilderen. De educatieve, speelse en gratis activiteit was een initiatief van de stichting Doetinchem en Ontwikkelings Samenwerking (DOS). De bibliotheek verleende hierbij medewerking.

Meteen met het welkom door Anke van der Haar, secretaresse van DOS, zaten de kinderen met hun oma's en moeders gebouwd te luisteren over het land dat Nicaragua heet. 'Een land heel ver weg, waar de mensen arm zijn. In Doetinchem zijn we 25 jaar geleden vrienden geworden met mensen uit de stad La Libertad. We helpen hen en leren van elkaar. Wij gaan bij hen op bezoek en zij komen ook hier.' Van der Haar geeft een korte impressie van de manier van leven daar: 'Met weinig geld gelukkig zijn' en van het karakter van de mensen 'die altijd vrolijk zijn'.

Gerard Sonnemans haakt aan en vertelt over zijn reis naar het land van de vulkanen, aardbevingen en orkanen. Het land met de bergen, het oerwoud en de witte stranden. Hoe de mensen er wonen in krotthuisjes, omdat het daar moeilijk geld verdienen is. In opdracht van het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland - Nicaragua schreef hij 'Het lot van een geluksvogel'.

Al snel komt hij op het verhaal van de hoofdpersoon Rosa, het meisje uit de bergen, dat met haar zieke



Miloud krijgt aanwijzingen van kinderboekenschrijver Gerard Sonnemans als hij het schoenpoetsertje Sergio uit Nicaragua speelt. Foto: Josée Gruwel

minder naar de stad trekt omdat de moeder een operatie moet ondergaan in het ziekenhuis. Maar ze gaan niet alleen. Ook het huisbiggie - hun grootste bezit - gaat mee, want dat kan als betaalmiddel dienen.

**La Libertad en Doetinchem een kwart eeuw bevriend**

Terwijl de kinderboekenschrijver vertelt, haalt hij de luisterende kinderen over om zijn verhaal uit te beelden. Dat lukt zonder veel moeite. Zo speelt Zainab de rol van Rosa en wordt Miloud de straatrat Sergio, het schoenpoetsertje. Ook Sophie en Fiene spelen mee in het spannende verhaal dat een inkijk geeft in het moeilijke, dagelijkse leven van kinderen in La Libertad. Soms maakt Sonnemans een uitstapje, wordt het toneeltukje interactiever door een vraag-en-antwoordspel.

Wie wil mag het schilderij ophangen bij de fototentoonstelling in 't Brewinc ter ere van 25 jaar stedenband. De projecten die DOS uitvoert hebben de thema's: maaltijdvoorziening voor ouderen, onderwijs, water en sanitatie, huisvesting en lokale economie. Momenteel wordt er onder andere gewerkt aan een bejaardenhuis voor achttien mannen en vrouwen.

■ [www.dos-doetinchem.nl](http://www.dos-doetinchem.nl)

Op 5 januari was de kinderboekenschrijver Gerard Sonnemans uitgenodigd voor een interactieve vertelling over zijn boek "Het lot van een geluksvogel". Na het voorlezen en naspelen van delen van dit boek over kinderen in Nicaragua, kregen de aanwezige Doetinchemse kinderen papier en verf overhandigd om het verhaal te verbeelden. Daarna mochten ze hun kunstwerk deel laten uitmaken van de fototentoonstelling op de eerste etage. Het was een zeer geslaagde ochtend waarover een artikel in de Gelderlander heeft gestaan.

## Doetinchem-La Libertad present bij multiculturele ontmoeting op 23 september

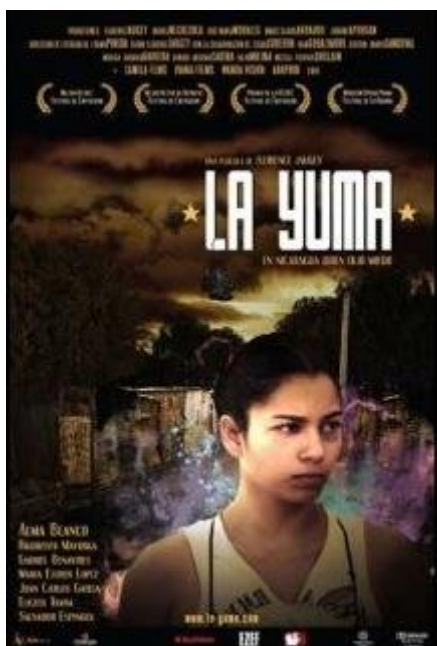
Ook dit jaar was DOS weer aanwezig op Ontmoetinchem in 't Brewinc op 23 september. De sfeer was wederom erg gezellig, met deelname van vertegenwoordigers van allerlei culturen. Als activiteit hadden we een groot vel papier opgehangen waar de kinderen zich op konden uitleven met kwast en verf. Alle kinderen die meededen kregen als beloning een houten Nica-vogeltje mee.



## Activiteit van de Nicaraguaanse ambassade in Den Haag

De stedenband kreeg een uitnodiging van de Nicaraguaanse ambassade voor de ¡Hola Nicaragua!-activiteit op 10 november. Het doel van de bijeenkomst was om meer bekendheid te geven aan in Nederland verkrijgbare Nicaraguaanse producten, als leren tassen, chocola en natuurlijk de onvolprezen Nicaraguaanse rum, Flor de Caña. En er was overheerlijk Nicaraguaanse eten, een Caballo Bayo, wat er ook nog eens prachtig uitzag in de keramiek warmhoud-potten. De ingrediënten die niet in Nederland te krijgen zijn waren ingevlogen uit Nicaragua. Naast vertegenwoordigers van andere Latijns Amerikaanse ambassades waren er veel stedenbanders aanwezig.

## Nicaraguaanse filmavond in de Gruitpoort



In samenwerking met het filmhuis van de Gruitpoort hebben we een Nicaraguaanse avond georganiseerd. Bestuurslid Vera Buddingh hield een powerpoint-presentatie met foto's en toelichting over het werkbezoek aan La Libertad in september (zie pag. 8). Daarna konden de ruim 60 aanwezigen genieten van de Nicaraguaanse speelfilm La Yuma. Het hoofdpersonage, Yuma, is een rebelse meid die via haar bokstalent probeert los te komen van de armoede en onzekerheid. Dat doet ze niet alleen voor haarzelf, ze neemt haar jongere zus en broer onder haar hoede. Op zoek naar een betere toekomst met werk en een veiligere omgeving.

Voor de bezoekers die in Nicaragua zijn geweest zaten er veel herkenbare scènes in de film. Na afloop stonden er overheerlijke, door Samen Doetinchem gemaakte hapjes klaar.

## Presentatie informatieve raadsvergadering 7 december

Cathy Bouwens, gemeenteraadslid voor het CDA en namens de raad afgevaardigde in het bestuur van DOS, schetste de laatste stand van zaken met betrekking tot de stedenband en de projecten in La Libertad. Zo kon ze onder andere melden dat het bejaardentehuis waarvoor de vorige burgemeester van Doetinchem de eerste steen heeft gelegd nu bijna afgebouwd is. Ook de bouw van woningen, een project dat ondersteund wordt door Sité en de gemeente Doetinchem, verloopt voorspoedig. Verderop in dit jaarverslag vindt u uitgebreide informatie over de verschillende projecten.

## Publicaties in pers en sociale media

In de lokale kranten Stad Doetinchem, Doetinchems Vizier en de Weekendkrant hebben aankondigingen gestaan van de expositie in 't Brewinc. Stad Doetinchem heeft een mooi artikel gepubliceerd over de interactieve workshop met kinderboekenschrijver Gerard Sonnemans.

Naast vermelding in de reguliere digitale nieuwsbrief van de Gruitpoort is er een special uitgegaan over de Nicaraguaanse filmavond. Ook hebben er aankondigingen over de film in de lokale kranten gestaan.

3 VRIJDAG 6 JANUARI 2017

Door Carla van der Meer

# 25 jaar La Libertad in beeld gebracht

## Foto-expositie DOS over stedenband

Stichting Doetinchem en Ontwikkelingssamenwerking (DOS) houdt een foto-expositie over 25 jaar stedenband met La Libertad in Nicaragua. De tentoonstelling bij 't Brewinc in Doetinchem loopt tot 28 januari. Op dinsdag en zaterdag zijn van 11.00 tot 14.00 uur vrijwilligers aanwezig om informatie te geven over de diverse projecten in La Libertad.

**DOETINCHEM** - "Met deze foto-expositie willen we de mensen, scholen en bedrijven laten zien wat we de afgelopen 25 jaar in La Libertad hebben kunnen realiseren", zegt Anneke van der Haar, secretaris DOS. De belangrijkste punten van de stedenband met La Libertad zijn het basis- en middelbaar beroepsonderwijs. "We hebben ze betere lesmaterialen kunnen geven", zegt bestuurslid Jos Leeters. "Er is een verschuiving naar economische projecten en daar hoort ook het beroepsonderwijs bij."

"Ook zijn we trots dat we een verharde verbindingsweg hebben kunnen realiseren tussen La Libertad en de provinciehoofdstad", vertelt penningmeester José Fennema. "Dit heeft een grote impact op de bereikbaarheid, de economie en het toerisme. Ook hebben we een project gestart voor schoon water en waterzuivering in La Libertad. Dit project is door het Waterschap

Rijn en IJssel overgenomen." Leeters: "Wat ik mooi vind is dat er in La Libertad een soortgelijke stichting is ontstaan als DOS. Er is een band ontstaan tussen de stichtingen. Het heeft ook voor veel vriendschappen gezorgd."

Doetinchem heeft niet alleen gegeven. "Er komt vanuit de mensen ook veel terug", vertelt Van der Haar. "Een voorbeeld is dat toen er hier in Nederland in 1999 veel koeien afgemaakt moesten worden vanwege BSE, de bevolking van La Libertad 400 dollar ingezameld heeft voor een nieuwe koe voor Doetinchem. We waren hier erg van onder de indruk."

"We hebben in de 25 jaar heel wat aan fondsenwerving ge-

**'WE LATEN ZIEN WAT ER IS GEREALISEERD IN LA LIBERTAD'**



Kijkje op de foto-expositie over 25 jaar stedenband Doetinchem met La Libertad. Vlnr: José Fennema, Anneke van der Haar en Jos Leeters. (foto: Roel Kleinpenning)

daan bij de gemeente, particulieren en bedrijven", geeft Leeters aan. "Dat zijn we nu aan het afbouwen. We vinden het te vroeg om nu al met onze steun te stoppen, maar de mensen hebben nu zelf meer te besteden en we hebben ze geleerd hoe ze zelf huizen kunnen bouwen en onderhouden en gewassen kunnen verbouwen. We hebben ze een zetje gegeven en de bedoeling is dat ze het straks zelf kunnen."

Fennema: "Het is een project. Het heeft een begin maar ook een einde. Van de gemeente krijgen we nu nog drie jaar subsidie om de projecten af te maken, zoals het huizenproject, de ontwikkeling van het toerisme en een huis en voorzieningen voor arme ouderen."

De foto-expositie op de eerste verdieping bij 't Brewinc is te bezichtigen tijdens openingstijden van 't Brewinc.

DOS heeft in juli en oktober een digitale nieuwsbrief verspreid. Op de facebookpagina en op de website van DOS was steeds het laatste nieuws te lezen.

## Uitwisselingen

### Kort bezoek aan La Libertad

In december 2016 en begin januari 2017 was Monic Schaapveld voor haar werk in Nicaragua. Zij bracht op 2 en 3 januari een bezoek aan La Libertad. De administratief medewerkster van onze counterpart in La Libertad, FC Juntos, had een strak programma in elkaar gezet, waardoor er in een paar dagen veel gedaan kon worden.

Er is gesproken over de toekomst van de stedenband. FC Juntos wil graag doorgaan met de lopende projecten en streeft naar vernieuwing in het bestuur. Monic heeft meegedeeld dat DOS geen grote projecten meer zal ondersteunen, maar kleinere initiatieven op aanvraag van La Libertad. Met het bestuur van FC Juntos is afgesproken dat nieuwe projectvoorstellen eerst voorgelegd worden aan FC Juntos voor deze naar DOS gestuurd worden.

Ook is gesproken over mogelijkheden om eigen middelen te verwerven, want tot nu toe komt er alleen uit het huizenproject geld voor het functioneren van FC Juntos. Geopperd wordt om filmavonden te organiseren voor jongeren of andere leeftijdsgroepen en daarvoor een kleine bijdrage te vragen.

De stand van zaken van de lopende projecten is geëvalueerd. Voor details zie de hoofdstukken over de projecten elders in het jaarverslag.

Op de website van DOS is het verslag van dit werkbezoek te lezen via <http://www.dos-doetinchem.nl/zijmenu/missieverslagen/>

### Werkbezoek aan La Libertad van 23 september tot 2 oktober 2017

Het doel van dit werkbezoek was met name informatie- en kennisuitwisseling over het woningbouwprogramma. Vandaar dat bestuurslid Jan Smit deel uitmaakte van de delegatie, naast Vera Buddingh ter algemene ondersteuning en voor de verslaglegging en Monic Schaapveld als secretariaatsmedewerkster en tolk. En natuurlijk waren we er ook om de contacten met onze zusterorganisatie FC Juntos te verstevigen en de lopende projecten te bespreken.



De ontvangst door de leden van FC Juntos was weer allerhartelijkst. We waren blij verrast met de nieuwe spirit binnen FC Juntos. Er is een nieuw bestuur gekozen, met daarin oude bekenden maar ook nieuwe gezichten. En er zijn vrijwilligers bijgekomen, die deel uitmaken van de nieuw opgezette commissies. Zo zijn er nu de commissies sport, onderwijs, cultuur, sociaal en PR & communicatie. Met al deze commissie hebben we gepraat.

We hebben vele uren doorgebracht met de verantwoordelijken voor het woningbouwprogramma. Tot nu toe zijn de woningen met financiële ondersteuning uit Doetinchem gebouwd, met daarnaast vier woningen uit eigen middelen via de aflossingen van de bestaande woningen. In 2017 zijn er vanuit DOS geen fondsen beschikbaar gesteld, via een traject van advies en coaching wordt er gewerkt aan het zelfstandig draaiende houden van het programma. Daarvoor moet er een goed debiteurenbeheer plaatsvinden, een stappenplan voor bewoners met een betalingsachterstand. Hierover zijn afspraken op papier gezet.

Met de administratief medewerkster van FC Juntos is besproken op welke wijze we elkaar op de hoogte houden, bijvoorbeeld door het vertalen van relevante delen uit de notulen van de DOS-vergadering en het maandelijks toezenden van de bankafschriften van het woningbouwprogramma. Ook hebben we gesprekken gehad met de burgemeester en viceburgemeester, onder andere over de gemeentelijke plannen met betrekking tot technische opleidingen en toerisme.

De stand van zaken van de lopende projecten wordt op de volgende pagina's van dit verslag weergegeven.

De link naar het verslag van dit werkbezoek kunt u vinden op de Welkom-pagina van onze website: <http://www.dos-doetinchem.nl/>

## Stand van zaken in La Libertad

### De zusterorganisatie FC Juntos

In 2017 hebben de leden van FC Juntos een nieuw bestuur gekozen. Een aantal zittende bestuursleden heeft een andere functie gekregen en er zijn nieuwe bestuursleden bijgekomen. Zoals gezegd zijn er ook een vijftal commissies opgezet, wat een nieuwe dynamiek heeft teweeggebracht.

In de Casa de la Hermandad wordt vijf avonden per week Zumba-les gegeven voor vrouwen. Naast dat bewegen natuurlijk altijd goed is vergroot het ook het zelfvertrouwen van de vrouwen. Tussen de bedrijven door komen er allerlei gespreksonderwerpen aan de orde. Overgewicht is ook in Nicaragua een probleem, veel vrouwen zijn terecht trots dat er na al die uren Zumba aardig wat pondjes af zijn.



Tijdens het bestuurlijk werkbezoek in 2016 had de toenmalige burgemeester van Doetinchem een beamer en geluidsinstallatie toegezegd. Dat is inmiddels aangeschaft en er wordt goed gebruik van gemaakt: de Zumba-instructiefilmpjes worden met de beamer geprojecteerd.

De verschillende commissies hebben samen een Zumbatón georganiseerd: een hele dag zumba voor een goede doel: kinderen met kanker. Dit, samen met een huis-aan-huiscollecte, heeft een flink bedrag opgeleverd.

De publiciteit was in handen van de PR & Communicatiecommissie: die hebben de affiches gemaakt en gezorgd voor aankondigingen en verslaglegging op Facebook (Fundación Crecemos Juntos - La Libertad, Chontales).

Ook zijn er lessen moderne dans voor kinderen en folkloredans.

Het idee is dat de verschillende commissies voorstellen doen voor nieuwe projecten die door DOS ondersteund zouden kunnen worden. Tijdens het werkbezoek in september is het meest concrete idee dat naar voren komt een kleine sportschool met fitnessapparaten, wellicht gecombineerd met boksen.

Zowel bij het bestuur van FC Juntos als bij DOS zijn er zorgen over de financiële situatie van onze zusterorganisatie. Er zullen op de een of andere manier eigen middelen gegenereerd moeten worden. DOS heeft hierin een adviserende rol.

## Projecten in La Libertad

### Basisonderwijs

De gemeentelijke onderwijscommissie, waarin directeurs, onderwijzers en afgevaardigden van het Ministerie van Onderwijs zitting hebben, hebben van 2008 tot en met 2016 succesvol gewerkt aan het millenniumdoel 'Alle kinderen naar school'. Het aantal kinderen dat geen basisonderwijs volgde is beduidend teruggebracht. Ook de schooluitval is verminderd. Naast praktische zaken als het bouwen en opknappen van klaslokalen en het uitreiken van rugzakjes met schoolspullen zijn er ook bijscholingsbijeenkomsten voor leerkrachten en bijeenkomsten voor ouders over het belang van onderwijs, kinderrechten en ouderverantwoordelijkheid georganiseerd.

De onder leiding van de Doetinchemse leerkrachten Lipkje Stolk en Mart Hopmans ontworpen educatieve spellen worden goed gebruikt.

In 2017 zijn er geen nieuwe investeringen in het basisonderwijs gedaan. Tijdens de werkbezoeken in januari en oktober is meegedeeld dat er voor basisonderwijs geen structureel programma meer gaat komen, maar dat ondersteuning op basis van een voorstel wel mogelijk is.

Een groot probleem dat geconstateerd is door de onderwijscommissie is gebrek aan kennis over seksualiteit, het jong aangaan van relaties en tienerzwangerschappen. Dit leidt tot vroegtijdig schoolverlaten. In het onderwijsprogramma van het Ministerie van Onderwijs zijn deze thema's wel opgenomen, maar slechts summier. De onderwijscommissie heeft een voorstel voorgelegd aan DOS voor een aantal workshops door een trainer van Plan Nicaragua met gebruikmaking van voorlichtingsmateriaal van Plan. DOS vindt dit echter zo'n belangrijk thema dat we de commissie gevraagd hebben een structureel plan uit te werken, in samenwerking met Plan, het Ministerie van Onderwijs en het Ministerie van Gezondheid. Jan Smit heeft contact gehad met de vertegenwoordiger van Plan Nicaragua in Managua. Daar hebben ze een integraal programma voor jongeren uitgewerkt waarin via sportactiviteiten en coaching aandacht besteed wordt aan onder andere het vergroten van het zelfvertrouwen, seksuele voorlichting en het voorkomen van tienerzwangerschappen. In Chontales/La Libertad wordt deze 'sportmethode' nog niet toegepast, dus dit zou een goede invalshoek kunnen zijn.

### Beroepsonderwijs

Op initiatief van de landelijke overheid zijn in heel Nicaragua Escuelas de Oficios Municipales opgezet. Zo ook in La Libertad. Er worden kortlopende cursussen aangeboden, zoals naaien, bakken en uiterlijke verzorging. De resultaten hiervan zijn zichtbaar: waren er een aantal jaren geleden geen kapperszaken in La Libertad, nu zijn er meerdere. Afgestudeerden van de cursus autotechniek hebben nu een eigen werkplaats voor brommers en scooters. Een groep van 16 vrouwen die de naaicursussen hebben gevolgd zijn bezig met het opzetten van een coöperatie. Het verkrijgen van de benodigde papieren voor inschrijving bij het Ministerie is een hele klus, maar dat is bijna rond. De goudmijn heeft naaimachines en andere benodigdheden gedoneerd, de gemeente zorgt voor het pand. De bedoeling is dat ze onder andere uniformen voor de mijn en voor de schoolkinderen gaan maken. Een aantal vrouwen van deze groep volgt nu de cursus basisboekhouding.

Vanaf 2014 ondersteunt DOS een aantal meerjarige beroepsopleidingen. Momenteel lopen de opleidingen assistent-veearts, landmeetkunde en verpleegkunde. Het zijn deeltijdopleidingen met het accent op de praktijk. De opleiding assistent-veearts wordt zowel in de stad als op het platteland gegeven, beide met ongeveer 16 cursisten. De docenten zijn van het INTA, instituut voor agrarische technologie. De docenten voor landmeetkunde en verpleegkunde komen van de UNAN-universiteit in Juigalpa. De studenten zijn nu, in de tweede helft van het jaar, bezig met de eindopdracht, het uitwerken van een project dat ze later voor een jury moeten verdedigen. Deze projecten zijn gebaseerd op de projecten die de gemeente wil uitvoeren.



De gemeente wil graag dit soort opleidingen blijven aanbieden, zoals duurzame plattelandontwikkeling, dat dan ook op het platteland wordt gegeven. Of economie, dat in de stad zal worden gegeven. Er is geld voor gereserveerd op de gemeentelijke begroting voor 2018, maar er wordt naar aanvullende financiering gezocht. DOS heeft aangegeven open te staan voor aanvragen op dit gebied.

## Woningbouw

Samen met Sité Woondiensten ondersteunt Doetinchem een kleinschalig woningbouwproject in La Libertad. Sinds 2002 zijn er 38 woningen gebouwd, die via huurkoop afbetaald worden. Na 15 jaar huur betalen worden de bewoners eigenaar van het huis en de grond. De woningen zijn dan ook bestemd voor gezinnen met een middeninkomen. De maandelijkse betalingen vormen een roterend fonds voor de bouw van nieuwe woningen. Op deze manier zijn inmiddels vier woningen met eigen middelen gebouwd. In 2014 heeft, naast Sité, de gemeente Doetinchem geld beschikbaar gesteld, evenals het Landelijk Beraad Stedenbanden. Met deze middelen heeft FC Juntos in 2016 de bouw van vijf woningen afgerond. Tijdens het werkbezoek in september hebben we deze nieuwe huizen bezocht en met de bewoners gesproken. Zij waren allen zeer tevreden met hun nieuwe woning en dankbaar dat Doetinchem hen de kans heeft gegeven om een eigen huis te hebben.



Sinds het begin van het huizenprogramma hebben vijf families de huizen afbetaald en zijn de eigendomspapieren op hun naam gezet. Met een familie die een enorme betalingsachterstand had is een gerechtelijke procedure in gang gezet om tot huisuitzetting te komen. Met de commissie woningbouw van FC Juntos zijn afspraken gemaakt over het debiteurenbeheer. Om te voorkomen dat de achterstanden te hoog oplopen wordt er strenger opgetreden door FC Juntos. Eerst wordt er een aanmaningsbrief gestuurd, de volgende stap is dat een bestuurslid langs gaat bij de betreffende

familie. En uiteindelijk het zetten van juridische stappen. Half november 2017 zijn er met vier gezinnen via een mediation-procedure bij de rechter betalingsregelingen getroffen.

Tijdens het werkbezoek hebben we ook een gesprek gehad met de bewonerscommissie. Hun rol is om FC Juntos te ondersteunen en suggesties te geven over bijvoorbeeld de indeling van de woning of andere praktische tips. En natuurlijk ook om klachten voor te leggen aan FC Juntos.

Met de administratief medewerkster van FC Juntos hebben we afgesproken dat ze ons de maandelijkse bankoverzichten stuurt evenals een overzicht van de gedane afbetalingen.

### Asilo de Ancianos

Doetinchem heeft een aantal jaren een bijdrage geleverd aan een maaltijdvoorziening voor arme ouderen in La Libertad. In Nicaragua bestaat niet zoiets als AOW. Ouderen worden opgevangen en verzorgd door familie en burens. Als die er niet zijn, hebben ze een probleem.

Sinds 2010 hebben de mensen uit La Libertad de zorg voor de maaltijdvoorziening helemaal overgenomen. Vanuit de RK-kerk in La Libertad kwam toen het initiatief om voor deze ouderen een permanent verblijf te maken. Daar bleek een groot draagvlak voor te zijn. De gemeente La Libertad en de grote goudmijn hebben medewerking toegezegd. Ook Doetinchem heeft een bijdrage beschikbaar gesteld. In 2013 heeft burgemeester Kaiser een deel van de prijs die hij ontving van het Christelijk Sociaal Congres, voor dit project bestemd.

Eind 2015 hebben alle betrokkenen hun bijdrage overgemaakt aan de plaatselijke pastoor, padre Almer Moncada, de trekker van het project.

Tijdens het bezoek van een delegatie van gemeente Doetinchem en DOS-bestuurders in februari 2016 kon de eerste steen gelegd worden. Het gebouw wordt in twee fasen gebouwd, eerst het daggedeelte met een keuken, een eetzaal en een ruimte voor medische zorg. Het slaapgedeelte is in een later stadium gebouwd. Het is een mooi ontwerp dat meteen al flink vereenvoudigd is, omdat het anders te duur werd. Padre Almer is er erg mee ingenomen. Maria del Carmen, met wie DOS veel samenwerkte als het om sociale projecten vanuit de kerk ging, verzuchtte: "Er is een droom in vervulling gegaan."



In augustus 2016 is fase I afgerond. Het overdaggedeelte met een keuken, een eetzaal, een ruimte voor medische zorg en een ruimte voor administratie zijn klaar. Voor fase II is een bedrag nodig van USD 39.771. Er was nog een bedrag over van fase I en DOS, de gemeente La Libertad en het mijnbedrijf B2Gold hebben het overige bedrag bijgedragen.

Begin 2017 biedt het bouwterrein al een heel andere aanblik. De onverharde weg waar het Asilo aan ligt is door B2Gold geplaveid. Tevens is de riolering, drinkwatervoorziening en de aansluiting op het elektriciteitsnet in orde gemaakt. Er is begonnen met de bouw van de slaapkamers. Deze worden zodanig gebouwd dat het slaapgedeelte samen met het al gebouwde deel een gesloten vierkant

vormen. Koeien en paarden kunnen dan niet meer dwars over het terrein lopen. Er komt een medicijnuitgiftepunt van de sociale apotheek, dat nu nog in het parochiehuus zit. Uit de opbrengst daarvan wordt de medewerker betaald, die ook breder inzetbaar is voor het Asilo. Via het Ministerie van Gezondheid wil de padre een gespecialiseerde verpleegster regelen, en ook een arts die op gezette tijden aanwezig is. Voor sociale activiteiten met de ouderen wil hij een beroep doen op het sociale programma van de gemeente.

Het bereiden van de maaltijden voor de ouderen zal in het nieuwe pand gebeuren, daarvoor moet de keuken wel helemaal nieuw ingericht worden. Over de inrichting van het Asilo en het betalen van de vaste lasten, personeelskosten en dergelijke maakt padre Almer zich geen zorgen. "Dat komt wel goed, met God's hulp", zegt hij met een glimlach.

Tijdens het werkbezoek in september 2017 vertelt de padre dat de acht slaapvertrekken klaar zijn, er komen twee bedden per kamer. Voor de 24-uurs opvang is er dus plek voor 16 ouderen. Selectie zal plaatsvinden op grond van de fysieke conditie en gebrek aan familie die voor de oudere kan zorgen. Ook zullen er dagactiviteiten georganiseerd worden waarvoor ook andere ouderen uit La Libertad welkom zijn.

Voor de inrichting heeft de padre een aanvraag ingediend bij een NGO die zich specifiek richt op ouderen. De mijn heeft een bijdrage toegezegd, maar dat staat nog niet op de rekening van de padre. Verder zullen er vanuit de kerk, samen met de sociale commissie van FC Juntos, activiteiten georganiseerd worden om fondsen te werven. En men wil een groep 'Vrienden van het Asilo' opzetten, met mensen uit La Libertad en ook Libertijnen die in het buitenland wonen.

Half december is het Asilo de Ancianos officieel geopend.

## Trazabilidad

Het ministerie van landbouw in Nicaragua (MAGFOR) heeft een programma opgezet voor het vastleggen van het traject van de herkomst van vlees (trazabilidad/traceability). Koeien krijgen net als in Nederland een identificatielabel in hun oor. Het is nodig om de stier of de koe te kunnen volgen van de geboorte tot en met de distributie van het vlees. In Nicaragua is dat met name interessant om een betere prijs voor het vlees te krijgen en voor de acceptatie daarvan bij de export. Al vanaf 2010 moet vlees aan deze voorwaarde voldoen bij de export naar de VS.

Bij veel projecten in Nicaragua – zo ook dit – is het een kwestie van lange adem. Eind 2012 moest er nog één handtekening gezet worden aan Nicaraguaanse zijde. In oktober 2013 is de eerste uitbetaling à \$ 9.600, waarvan \$ 2.000 voor ondersteuning kantoor, \$ 7.600 voor ondersteuning van de boeren, inclusief het krediet, gedaan. FC Juntos zorgt voor de deelname van de boeren, UNAG-CEGE in Juigalpa brengt de oormerken aan. 49 producenten hebben meegedaan aan het programma met in totaal 2470 stuks vee.

Tijdens de tweede fase deden zich een aantal problemen voor. Een van de problemen is dat er vanuit de overheid gezegd werd dat het oormerken verplicht zou worden anders zou de boer zijn vee niet kunnen verkopen. Maar deze verplichting liet op zich wachten, dus zijn de boeren niet geneigd te investeren in oormerken. Daarnaast brengt een overheidsinstantie de oormerken voor een lager bedrag aan, en stelt minder eisen dan overeengekomen in het contract tussen CEGE en FC Juntos. Hierdoor lukt het FC Juntos niet om de boeren over te halen om de oormerken door CEGE te laten aanbrengen omdat deze duurder zijn. CEGE blijft op deze manier met de oormerken zitten. Deze impasse sleept zich nu al een tijd door. Er is regelmatig overleg geweest, maar tot een oplossing is het niet gekomen.

## Ontwikkeling toerisme in La Libertad

La Libertad heeft toeristische potentie. Met name de goudwinning en het plattelandskarakter van La Libertad nodigen uit tot een bezoek. Daar komt bij dat het klimaat prettig is: La Libertad ligt wat

hoger in de bergen. Daardoor is het er minder warm dan in veel delen van Nicaragua. Ook in de droge tijd is de natuur nog grotendeels groen. De bevolking is erg gastvrij en ontvangt graag mensen van buiten. Als deelnemers van een stedenbandbezoek voelen we ons altijd erg welkom.

Inmiddels is La Libertad goed te bereiken over een verharde weg en is veel werk verricht aan de zekerstelling van schoon drinkwater. La Libertad ligt net als de Achterhoek in een relatieve uithoek van het land. Het ligt niet op de route van de gemiddelde buitenlandse toerist, die blijft aan de andere kant van Nicaragua om daar Granada, Masaya of León te bezoeken of gaat naar het bergachtige gebied in het noorden.

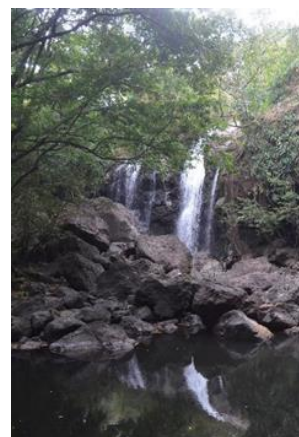
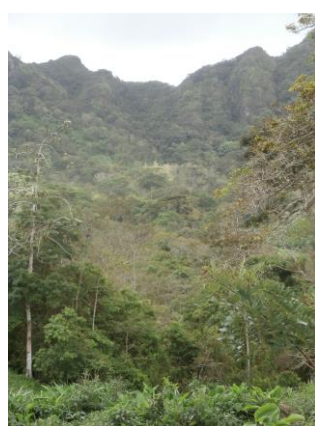


Om nationale en internationale toeristen te bereiken, moet er dus wel wat gebeuren. De gemeente La Libertad heeft een toeristisch plan uitgewerkt. Binnen het Caminando Juntos-programma heeft de gemeente ondersteuning ontvangen bij het concretiseren van dit plan, onder andere door het opzetten van een toeristisch informatiepunt, het plaatsen van borden om toeristische punten aan te duiden, het ontwikkelen van promotiemateriaal en het geven van workshops aan ondernemers.

Met enkele andere gemeenten in de streek Chontales, die ook een stedenband in Nederland hebben, is gewerkt aan het

ontwikkelen van een toeristisch circuit. Vanuit het LBSNN heeft een deskundige op dit gebied tijdens verschillende werkbezoeken de mogelijkheden voor dit circuit uitgewerkt, in samenwerking met lokale private actoren en de gemeentes. Ook is hierbij een grote Nicaraguaanse onderneming betrokken die een stichting heeft opgezet ter ondersteuning van economische initiatieven, de Fundación Centro Empresarial Pellas (CEP).

Het ontwikkelen en versterken van een specifieke toeristische product voor La Libertad, namelijk een toeristisch circuit rond de traditionele goudwinning, is nog niet van de grond gekomen. Het geldt dat Doetinchem daarvoor beschikbaar had gesteld, is door LBSNN teruggestort omdat het Caminando Juntos-programma afliep. Over de bedrijfsvoering van toeristische ondernemers en versterking van de gemeente bij het toerismebeleid zijn we nog in contact met La Libertad.





Zoals gezegd vinden we als DOS dat La Libertad veel te bieden heeft aan toeristen. Momenteel is er al van alles mogelijk, je kunt zien hoe de traditionele goudwinning in zijn werk gaat, bij een goudsmid op bezoek gaan, van de prachtige omgeving genieten, te paard, op de fiets of te voet, een duik nemen in het kristalheldere water bij een waterval, de kleine boerendorpjes bezoeken of logeren bij de boer. Er zijn hotels met wifi en diverse restaurants of eethuisjes (comedores). Het probleem is alleen dat je nu alles nog zelf moet regelen, er is bijvoorbeeld geen brochure met een overzicht van het aanbod.

DOS denkt dat we hierbij een rol kunnen spelen door advies te bieden en uitwisseling te organiseren. Zo zijn er een aantal boeren die actief zijn in het stroomgebiedcomité en die zich willen richten op agrotourisme. Ze hebben bij hun boerderij een eenvoudig onderkomen gebouwd waar je kunt verblijven. Een Doetinchemse student toerisme zou hen prima kunnen ondersteunen bij het samenstellen van een toeristisch pakket, met ook bijvoorbeeld het bieden van de mogelijkheid om koeien te melken op de boerderij, tortilla's te maken, een uitgezette wandelroute te lopen een rit te paard te maken.

De gemeente La Libertad werkt goed samen met het overheidsinstituut voor toerisme, INTUR, voor het uitwerken van plannen en om gebruik te maken van nationale kanalen. Zo wordt op de door INTUR gemaakte pagina ook La Libertad in kaart gebracht: zie <http://www.mapanicaragua.com/> De gemeente heeft een goudroute uitgezet, op papier. Het daadwerkelijk nationale of internationale toeristen bereiken die deze route dan ook gaan doen is een ander verhaal. Ook hier zou deskundig advies of het helpen bij het opzetten van een netwerk welkom zijn. Er is contact gelegd met een startende touroperator In Juigalpa die graag meer toeristen naar deze kant van Nicaragua wil laten komen, en daarbij ook La Libertad in het programma wil opnemen.

DOS gaat graag in op verzoeken uit La Libertad ter stimulering van de toeristische ontwikkeling.

## Jaarrekening DOS 2017

### Balans per 31 december

|                           | 2017     | 2016     |
|---------------------------|----------|----------|
| <b>Activa</b>             |          |          |
| <u>Vlottende activa</u>   |          |          |
| <u>Vorderingen</u>        | € 11     | € 10.133 |
| <u>Liquide middelen</u>   |          |          |
| Spaarrekening Rabobank    | € 76.923 | € 42.289 |
| Rekening courant Rabobank | € 10.340 | € 794    |
|                           | € 87.263 | € 43.084 |
|                           | € 87.274 | € 53.217 |
| <b>Passiva</b>            |          |          |
| <u>Eigen vermogen</u>     |          |          |
| Algemene reserve          | € 9.000  | € 9.000  |
| <u>Voorzieningen</u>      |          |          |
| Reserveringen             | € 73.317 | € 44.217 |
| <u>Resultaat 2017</u>     | € 4.956  |          |
|                           | € 87.274 | € 53.217 |

### Overzicht Baten en lasten

|                           | 2017     | 2016                   |
|---------------------------|----------|------------------------|
| <b>Baten</b>              |          |                        |
| Subsidies                 | € 10.000 | € 11.000               |
| LBSNN terugstorting       | € 29.100 | € -                    |
| Verkoop                   | € 93     | € 261                  |
| Rente                     | € 11     | € 133                  |
|                           | € 39.204 | € 11.394               |
| <b>Lasten</b>             |          |                        |
| Projecten La Libertad     | € -      | € 63.189               |
| Voorlichting              | € -      | € 375                  |
| Uitwisseling LL           | € 3.306  | € 3.545                |
| Overige kosten            | € 1.842  | € 3.475                |
|                           | € 5.147  | € 7.395                |
| Onttrekking Voorzieningen |          | € -63.189              |
| Toevoeging Voorzieningen  | € 29.100 |                        |
| <u>Resultaat 2017</u>     | € 4.956  | Resultaat 2016 € 3.999 |
|                           | € 39.204 | € 11.394               |

## Toelichting op de balans

2017

### Vlottende activa

#### Vorderingen

€ 11

De vordering betreft:

Rente 2017 spaarrekening € 11

### Liquide middelen

Deze post betreft direct opeisbare banktegoeden.

€ 87.263

Spaarrekening

Rabobank

€ 76.923

Rekening courant Rabobank

€ 10.340

€ 87.263

### Eigen vermogen

€ 9.000

de algemene reserve dient als garantie voor de continuïteit van de organisatie

### Voorzieningen

€ 73.317

De voorzieningen betreft reservering ter ondersteuning van Caminando Juntos en andere projecten in La Libertad

Saldo 1 januari € 44.217

toevoeging 2017 € 29.100

Saldo 31 december € 73.317

### Voorzieningen

Woningbouwprojecten

Asilo Ancianos / Woonvoorz. ouderen

Toerisme

Reservering projecten

| 01-01-2017 | toevoeging | onttrekkingen | 31-12-2017 |
|------------|------------|---------------|------------|
| € 44.217   |            |               |            |
| € 13.414   | € 15.000   | € -           | € 28.414   |
| € 12.321   | € -        | € -           | € 12.321   |
| € 9.241    | € -        | € -           | € 9.241    |
| € 9.241    | € 14.100   | € -           | € 23.341   |
| € 44.217   | € 29.100   | € -           | € 73.317   |

### Resultaat 2017

€ 4.956

Het Resultaat 2017 wordt toegevoegd aan de Voorzieningen

Voorzieningen € 73.317

Resultaat 2017\* € 4.956

Voorzieningen per 1-1-2018 € 78.274

\* In de bestuursvergadering van 28-02-2018 is besloten het positief resultaat ad € 4.956 toe te kennen aan Reservering projecten, onderdeel van Voorzieningen.

## Toelichting op het overzicht baten en lasten

### Baten

2017

#### Ontvangen subsidies

€ 10.000

Gemeente Doetinchem - bijdrage 2017

€ 10.000

#### Verkoop

€ 93

opbrengst vogeltjes

€ 93

#### Rente

spaarrekening Rabobank

€ 11

### Lasten

#### Uitwisseling La Libertad

€ 3.306

Werkbezoek aan La Libertad van 2 jan - 4 januari

€ 346

Bezoek aan La Libertad van 21 sept. - 3 okt.

€ 2.959

€ 3.306

#### Overige kosten

€ 1.842

Foto-expositie: kosten / lezing Sonnemans

€ 74

Kosten filmavond

€ 94

Vertalingen

€ 1.057

Reiskosten

€ 129

Vergaderkosten

€ 75

Bankkosten

€ 70

Kosten website

€ 49

Kosten administratie en secretariaat

€ 293

€ 1.842

#### Toevoeging Voorzieningen

€ 29.100

LBSNN - afwikkeling huizenbouw

€ 15.000

LBSNN - afwikkeling CJ I en CJ II

€ 14.100

€ 29.100

#### Resultaat 2017

€ 4.956

Het Resultaat 2017 wordt toegevoegd aan Voorzieningen.

## Bijlage Duurzame ontwikkelingsdoelen



### De 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN:

1. Een einde aan alle vormen van armoede, overal.
2. Einde aan honger, zorgen voor voedselzekerheid, betere voeding en duurzame landbouw
3. Gezondheidszorg en bevorderen van welzijn voor iedereen
4. Inclusief en gelijkwaardig kwaliteitsonderwijs voor alle leeftijden
5. Gelijkheid voor alle genders en empowerment van alle vrouwen en meisjes
6. Schoon en duurzaam beheerd water en sanitair voor iedereen
7. Toegang tot betaalbare, betrouwbare en duurzame energie voor iedereen
8. Stabiele, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen
9. Veerkrachtige infrastructuur voor duurzame, inclusieve industrialisatie en innovatie
10. Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen
11. Maak steden en nederzettingen veilig, veerkrachtig en duurzaam
12. Duurzame consumptie- en productiepatronen
13. Urgente actie tegen klimaatverandering en impact
14. Beschermen en duurzaam gebruiken van de oceanen en zeeën voor duurzame ontwikkeling
15. Beschermen, herstellen en bevorderen van duurzaam gebruik van grondgebonden ecosystemen, duurzaam beheren van bossen, verwoestijning bestrijden, stoppen en omkeren van landdegradatie, stoppen van het biodiversiteitsverlies
16. Bevorderen van vredige en inclusieve maatschappijen voor duurzame ontwikkeling, toegang tot recht voor iedereen, effectieve, aansprakelijke en inclusieve instituties op alle niveaus
17. Versterken van de middelen voor implementatie en het mondiaal partnerschap voor duurzame ontwikkeling nieuw leven inblazen

Bron tekst: oneworld.nl



Lay out: repro, gemeente Doetinchem  
Productie: repro gemeente Doetinchem